

inbo

Marternieuws

van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek

marternieuws@inbo.be • www.inbo.be

Marternieuws 5 – December 2011

Inhoud

- [Jong van Eufrasie voorzien van een zender](#)
 - [Boommarter waargenomen in Essen \(Antwerpen\)](#)
 - [Boommarters in Retie \(Antwerpen\) – het vervolg](#)
 - [Fotovalresultaten in Zedelgem/Oostkamp \(West-Vlaanderen\) en Kasterlee \(Antwerpen\)](#)
 - [Kaap van de 1000 steenmarters overschreden](#)
 - [Rechtzetting](#)
-

Jong van Eufrasie voorzien van een zender

Sinds eind september beschikken we over nieuwe (boom)marterzenders met een langere levensduur en een groter bereik. De vallen werden onmiddellijk na het ontvangen van de zenders (23 september) op scherp gezet. We hoopten in eerste instantie Eufrasie terug te vangen, en de uitgevallen zender te vervangen om haar ditmaal een volledige jaarcyclus te kunnen volgen, d.i. inclusief een nieuwe voortplantingsperiode. Op 29 september liet zich in de Heirnisse evenwel een fors mannetje vangen. Het keelvlakpatroon liet er geen twijfel over bestaan: het was de 'zoon' van Eufrasie. De keelvlakken van de jongen werden namelijk reeds in mei duidelijk in beeld gebracht bij de nestboom. We hebben dit exemplaar de naam Valère gegeven. Valère was op het moment van de vangst 6 maanden oud en woog 1,6 kg. Hij verkeerde duidelijk in zeer goede conditie. Ter vergelijking: Eufrasie woog slechts 1,1 kg bij haar vangst in augustus 2010. Dit is volkomen normaal: mannelijke boommarters zijn forser en zwaarder dan vrouwtjes. Op ons Vimeo-kanaal kan je een [filmpje bekijken over de vangst en het zenderen van Valère](#).

Valère gevangen (foto INBO)

Valère wordt verdoofd en krijgt halsbandzender (foto INBO)

Omdat Eufrasie op 19 september door een fotoval werd betrapt in de Fondatie, op 1,6 km van de oostgrens van haar territorium (zie vorige editie Marternieuws) waren we bijzonder nieuwsgierig

naar wat hier juist aan de hand was: een éénmalig uitstapje of een verschuiving van territoria? Daarom besloten we om ook vallen te zetten in de Fondatie, daar waar Eufrasie voor het laatst gefotografeerd werd, in een poging haar alsnog voor de tweede keer te vangen. Simultaan zowel Eufrasie als Valère telemetrisch opvolgen zou veel duidelijk maken. Helaas zijn we er tot op heden niet in geslaagd om Eufrasie opnieuw te vangen. De cameravallen die bij de inloopvallen opgesteld staan in de Fondatie leverden wel zeer nuttige informatie op: in de loop van het najaar werd Eufrasie er enkele keren betrapt. Eénmaal zien we zelfs hoe ze zeer behoedzaam het voedsel uit een val haalt zonder dat deze toeklapt.

Eufrasie bij een val in de Fondatie op 18 november 2011, herkenbaar aan het licht gekleurde metalen plaatje aan haar halsband (foto INBO)

De verwachting voor Valère was dat hij zou wegtrekken (disperseren) in het najaar, zoals klassiek wordt aangenomen voor eerstejaarsboomarters. Tot onze verrassing blijft Valère tot op heden in zijn geboortegebied, hoofdzakelijk in de Heirnisse. Voorlopig zwemt hij eerder uitzonderlijk de Moervaart over, in tegenstelling tot Eufrasie toen we haar telemetrisch volgden. Voor zover we dit hebben kunnen nagaan, verblijft Valère ook slechts korte periodes in de Vette-meers en waagt hij zich er niet ver. Het terrein dat hij gebruikt is voorlopig zeer klein naar boomarternormen, nog kleiner dan dat van zijn moeder vorig jaar. Nochtans hebben gevestigde mannetjes bijna altijd een veel groter territorium dan vrouwtjes; wellicht dient dit jonge mannetje zijn definitieve stek nog te veroveren of zal hij in het voorjaar alsnog disperseren.

In de Heirnisse bleven gedurende het najaar fotovallen staan bij de voedertafel, en Valère werd er regelmatig (maar zeker niet dagelijks) gefotografeerd. Dit in tegenstelling tot Eufrasie die zich sinds 19 september niet meer liet zien in de Heirnisse, maar zoals reeds vermeld wel in de Fondatie. Alles wijst er op dat Eufrasie haar territorium - al dan niet tijdelijk - heeft verlaten ten gunste van haar eigen jong (of erdoor verdreven werd). We zijn zeer benieuwd hoe dit verder zal evolueren in het voorjaar en hopen alsnog Eufrasie van een nieuwe zender te voorzien.

Valère bij de voedertafel in de Heirnisse op 26 november 2011 (foto INBO)

We hebben geen enkele aanwijzing over wat er met het tweede jong van Eufrasie is gebeurd. Op 26 november hebben we in de Fondatie een niet-gezenderde boommarter gefotografeerd bij een val, momenteel is er dus nog minstens een derde exemplaar aanwezig in het gebied. We denken echter niet dat dit het andere jong van Eufrasie (vermoedelijk een wijfje) is omdat de marter van 26 november een groot en fors dier is. De marter van 26 november zou bijvoorbeeld het volwassen mannetje kunnen zijn – wie weet hetzelfde dier dat we op 4 en 12 mei rustend konden waarnemen op een roofvogelnest midden in de Heirnisse, of dat op 28 juli werd gefotografeerd in de omgeving van de Vette-meers?

*Onbekende boommarter in de Fondatie op 26 november 2011, het volwassen mannetje?
(foto's INBO)*

We volgen de boommarters in Sinaai al enkele jaren op de voet omdat het gebied een aantal eigenschappen heeft die voor een duurzame populatie boommarters op het eerste zicht zeer ongunstig lijken. Zo is er slechts een zeer beperkte oppervlakte bos, dat behoorlijk versnipperd is en bovendien zeer geïsoleerd ligt ten opzichte van grote boscomplexen. Toch slagen boommarters er blijkbaar in om zich over een langere periode in dit kleine gebied te handhaven en zich er op regelmatige basis voort te planten. Ongeveer gelijktijdig met het verschijnen van deze editie van Marternieuws verschijnt een artikel in het wetenschappelijk tijdschrift Lutra dat een overzicht geeft van ruim een decennium boommarteraanwezigheid in Sinaai en waarin de voorlopige resultaten van het telemetrie- en fotovalonderzoek worden besproken. Mensen die een pdf van dit (Engelstalig) artikel wensen kunnen dit aanvragen via marternieuws@inbo.be.